

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: coronaquora

De roep naar digitaal

Sinds half maart zijn gemeenteraden zoekende naar de meest haalbare c.q. minst moeizame wijze van het organiseren van hun vergaderingen.

Aanvankelijk was er een ware noodkreet naar “Den Haag”: *beste wetgever, doe ons a.u.b. zo snel mogelijk een lol en maak het wettelijk mogelijk dat wij digitaal kunnen vergaderen.*

Den Haag betoonde zich niet doof, en maakte met gezwinde spoed een Tijdelijke wet. Deze vult een aantal organieke wetten (waaronder de Gemeentewet) aan en legt daarmee een basis voor juridisch houdbaar vergaderen langs digitale weg.

De Tijdelijke wet lost daarmee een prangend probleem op, maar creëert tegelijkertijd een aantal nieuwe problemen, zo u wilt: dilemma’s.

Digitaal: je van het?

Een digitale raadsvergadering levert houdbare raadsbesluiten op. Tot zover het goede nieuws.

Daartegenover staat dat een digitale raadsvergadering niet kan tippen aan alle voordelen van een fysieke raadsvergadering.

Dus was het niet meer dan menselijk dat gemeenteraden en hun griffiers zich afvroegen: is dit het nu, moeten wij nog veel langer doorgaan met dat digitaal behelpen?

Of is er al een weg terug?

De weg terug: hobbels, apen en beren

Door heel het land is een niet te stuiten opmars waar te nemen die leidt naar de vertrouwde eigen raadzaal.

Maar dan: die 1 ½ meter die we moeten aanhouden. Kan dat wel, en hoe dan? En in hoeverre moet rekening worden gehouden met raadsleden die om wat voor reden dan ook (nog) niet toe zijn aan een fysieke raadsvergadering?

Aan de vergadering deelnemende raadsleden moeten (letterlijk) op “gepaste” afstand van elkaar aan de vergadering deelnemen. Om over het publiek maar te zwijgen.

Maar goed, dat publiek kunnen wij buiten de poorten houden, en een live beeld- en geluidverbinding aanbieden. Op die manier blijft sprake van een openbare raadsvergadering.

Moet de techniek ons alleen niet in de steek laten, want dat kan ertoe leiden dat een openbare raadsvergadering achteraf gezien niet openbaar was. En daarmee geen houdbare raadsbesluiten heeft opgeleverd.

Inrichting en organisatie

Om die 1 ½ meter afstand te realiseren wordt hier en daar de publieke tribune aan de raadzaal gehaakt. Geeft meer ruimte om de raadsleden op gepaste afstand van elkaar te positioneren.

In menig raadzaal is daarmee de vereiste setting bereikt.

Niet alle raadzaalen zijn echter zo ruim bemeten. Dus moet een “out of the box” oplossing worden gezocht. Her en der kun je lezen dat deze wordt gevonden in een zogeheten “quorumvergadering”.

Nergens in de Gemeentewet noch in de Tijdelijke wet staat dit verschijnsel beschreven.

Deelnemers raadsvergadering: een voor allen en allen voor een, of scheiding van geesten?

Aan menig fysieke raadsvergadering wordt deelgenomen door slechts een deel van de zitting hebbende raadsleden. Vaak bedraagt dit aantal niet veel meer dan het vergaderquorum als bedoeld in artikel 20 lid 1 Gemeentewet.

Sterker nog: van tevoren is al bekend dat dit beperkte aantal aan de raadsvergadering zal deelnemen. Hoe vreemd is dit!?

Staatsrechtelijk is dit niet uit te leggen en nog minder te begrijpen! Elk raadslid bepaalt voor zichzelf of hij aan de raadsvergadering deelneemt of niet.

Het kan niet zo zijn dat van tevoren bekend is wie wel en wie niet aan de raadsvergadering zal deelnemen. Het lijkt er bijna op dat hierover wordt beslist op het niveau van de (staatsrechtelijk non-existente) fractievoorzitters.

En dit kan echt niet, daarmee meten die raadsleden zich bevoegdheden aan die zij niet hebben. Zij kleuren collectief buiten de lijntjes, en ondergraven daarmee de democratisch – gelegitimeerde positie van een aantal raadsleden.

Wie mag deelnemen aan de stemming?

Volgens artikel 29 lid 1 Gemeentewet is een stemming geldig als daaraan is deelgenomen door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende raadsleden.

Het is niet vereist dat een raadslid de gehele vergadering aanwezig is om van zijn stemrecht gebruik te mogen maken. Dit geldt bij zowel de fysieke als de digitale raadsvergadering.

Bedenk hierbij dat het recht om een stem uit te brengen in een raadsvergadering is aangemerkt als “fundamenteel democratisch recht”.

Er is niets mis mee als een aantal raadsleden in de raadzaal en een aantal raadsleden buiten de raadzaal verblijft tijdens het debat. Mits dit per persoon maar gebeurt op basis van volstrekte vrijwilligheid.

Er is niets mis mee als na het debat de “externe” raadsleden de raadzaal betreden om aan de stemming deel te nemen. Dat is immers hun volste recht!

Ik wens u allen succes en wijsheid toe in deze periode!